

Zpravodajská příprava bojiště v armádách NATO v rozhodovacím procesu

Proces postupného přibližování se ke strukturám NATO si vyžaduje důsledné a přesné chápání všeho, co se v armádách Severoatlantické aliance odehrává. Také rozhodovací proces velitele a štábu patří k oblastem, jimž musí být věnována prvořadá pozornost. Důležitou součástí rozhodovacího procesu je i zpravodajská příprava bojiště.

Autor tohoto příspěvku chce čtenáře krátce seznámit se základními pojmy, s obsahem a strukturou zpravodajské přípravy bojiště v duchu chápání armádami Severoatlantické aliance. Poukáže i na některé dílčí rozdíly existující mezi jednotlivými členskými zeměmi Aliance. Dosavadní praxe autora mu neumožnila poznat aplikaci zmíněného procesu ve všech armádách NATO. Proto se soustředí pouze na zkušenosti získané v armádě USA, SRN, Francie a Holandska, které snad postačí čtenáři k orientaci v problému.

Je známo, že takřka veškeré vojenské činnosti v rámci NATO vycházejí z určitých standardních postupů a vymezených zásad, chcete-li norem, známých pod označením STANAG. Týká se to i vymezení pravidel souvisejících se zpravodajskou přípravou, ať už boje nebo operace. Studium vybraných norem na jedné straně umožňuje pochopit systém práce v několika armádách NATO, avšak na straně druhé si je třeba uvědomit, že i v NATO jsou vymezená pravidla a zásady chápány jako doporučené, a ne jako nekompromisně povinné. Tím lze vystopovat i určité odlišnosti v přístupu jednotlivých armád. Například v armádě USA či SRN se maximální měrou drží zásad a doporučení daných v literatuře, provádějí detailní srovnávání a výpočty s úvahou mnoha hledisek a zvláštností. Jiné armády NATO jdou spíše cestou jednoduššího postupu s cílem dospět k řešení rychle a efektivně, bez obšrných a detailních výpočtů a kalkulací ve všech oblastech. Jejich cílem je mít dostatek času pro rozhodování, pokud to situace dovolí, a dospět spíše rozumovou úvahou na základě zkušeností a aktuálních poznatků ke správnému rozhodnutí. Z výše uvedeného i pro nás plyne určité ponaučení o tom, že můžeme v rozhodovacím procesu velitele a štábu na různých úrovních nacházet místa, kde si řešení situace vyžaduje specifický přístup. Přístup daný zvláštnostmi vojenské, ale i obecně společenské činnosti v rámci teritoria, kde žijeme.

Poznámka: Upozorňuji čtenáře, že v armádách NATO se hovoří o taktickém stupni až do úrovně armádního sboru. Z toho také vyplývá, že pojem zpravodajská příprava bojiště se vztahuje na jednotky do stupně sbor.

Vymezení pojmu zpravodajské přípravy bojiště v rozhodovacím procesu na taktickém stupni

Zpravodajská skupina (oddělení) označovaná dle norem NATO G2 či S2 (do stupně brigáda S2, výše G2) připravuje vlastní hodnocení a analýzy založené na úkolu stanoveném

velitelem a podle stanoveného plánu. Hodnocení a analýzy jsou prováděny průběžně a neustále se v souvislosti s vývojem situace aktualizují.

Metodologie, podle níž zpravodajská skupina (oddělení) připravuje svá hodnocení a analýzy, se nazývá **proces zpravodajské přípravy bojiště** (Intelligence Preparation of the Battlefield).

Je to nejlepší způsob k pochopení bojiště a možností vlastních sil a zejména ozbrojených sil protivníka (FM 34-130, str. 1-1, část II.).

Zpravodajská příprava bojiště (ZPB) je systematický a kontinuální proces analýzy protivníka, počasí a terénu ve vymezené geografické oblasti.

Uvedený přístup integruje protivníkovy zásady vedení bojové činnosti (dále jen BČ) s počasím a terénem, s cílem, který má být dosažen, a se specifickým prostředím bojiště.

ZPB pomáhá stanovit a ohodnotit možnosti protivníka a jeho zranitelná místa. Soustřeďuje se na vybudování databáze informací o činnosti protivníka a na důležité údaje k podpoře vlastních taktických činností. Vyúsťuje ve zpravodajské hodnocení a analýzu bojiště, která ukazuje pravděpodobné varianty bojové činnosti protivníka a jeho možné záměry.

Obecně proces zpravodajské přípravy bojiště představuje kontinuální sled vzájemně sladěných činností využívající metody plánování podle cílů.

Platí, že ZPB se prolíná a ovlivňuje celý rozhodovací proces velitele a štábu.

V etapě hodnocení situace rozhodovacího procesu je ze ZPB obsaženo hodnocení prostředí bojiště, hodnocení počasí, terénu a jejich vlivu na prostředí bojiště, hodnocení protivníka a hodnocení vlivu počasí a terénu na činnost protivníka.

V analytické části rozhodovacího procesu, která bezprostředně navazuje na předchozí etapu hodnocení, se ZPB projevuje vymezením variant BČ protivníka, výběrem pravděpodobných variant BČ protivníka a stanovením pořadí pravděpodobnosti jejich uskutečnění.

Na tuto část rozhodovacího procesu pak navazuje etapa realizace válečné hry, kdy se posuzují varianty použití vlastních sil proti variantám použití sil protivníka v pořadí pravděpodobnosti jejich uskutečnění a využívají se tak výsledné produkty ZPB. Výsledky válečné hry vyúsťují do rozhodnutí velitele a následně do zpracování finálního dokumentu velitele a štábu - bojového rozkazu nebo plánu.

Protože informace o protivníkovi, terénu, počasí i bojišti jako celku je třeba neustále aktualizovat nejenom při přípravě BČ, ale především v průběhu vedení BČ, potvrzuje se závěr, že ZPB jako hlavní obsah práce zpravodajských orgánů (avšak nejen zpravodajských orgánů) se prolíná všemi etapami rozhodovacího procesu velitele a štábu.

Rozbor základních funkcí ZPB a jejich zvláštností v armádách NATO

Zpravodajská příprava bojiště je cyklický proces, který zahrnuje následujících pět funkcí:

- **hodnocení prostředí bojiště,**
- **hodnocení terénu,**
- **hodnocení počasí,**
- **hodnocení ohrožení,**
- **integrace ohrožení.**

● *Hodnocení prostředí bojiště*

Hodnocení prostředí bojiště představuje začátek úsilí sběru dat při ZPB. Během plnění této funkce zpravodajská skupina vymezuje takové charakteristiky bojiště, které vyžadují podrobné vyhodnocení jejich účinků na BČ vlastních a protivnickových jednotek. Shromažďuje a sbírá informace, analyzuje mapy a klimatologické studie o prostředí bojiště, analyzuje lokální demografické, politické a ekonomické podmínky.

Tyto charakteristiky jsou mnohem podrobněji analyzovány v prostoru BČ (Area of Operations), než v jiných oblastech prostoru zájmu (viz obr. 1).

V souladu s FM 34-130 zpravodajská skupina tuto funkci naplňuje:

- ▲ vymezením podstatných charakteristik bojiště, které mají vliv na vlastní a protivnickovou bojovou činnost,
- ▲ vymezením hranice prostoru zájmu (Area of Interest - AI),
- ▲ stanovením mezer v aktuální informovanosti.

Co jsou podstatné charakteristiky bojiště?

Jedná se hlavně o:

- ◆ zeměpisné údaje, obecné charakteristiky terénu a počasí v daném regionu,
- ◆ demografické údaje (etnické složení, náboženská struktura, věkové složení obyvatelstva, příjmové kategorie obyvatelstva apod.),
- ◆ politické nebo sociálně-ekonomické faktory, včetně úlohy různých klanů, gangů a nátlakových skupin,
- ◆ stav právního systému či právních omezení, jako např. existence a dodržování mezinárodních smluv a dohod,
- ◆ obecný charakter ozbrojených a bezpečnostních složek země, včetně sil rychlého nasazení.

Co to je prostor zájmu?

Prostor zájmu je takový prostor zájímavý velitele, včetně prostoru vlivu a přilehlých oblastí, který je rozšířen na území protivníka k cílům aktuální nebo plánované BČ. Tento prostor také zahrnuje části území, kde se nacházejí síly protivníka, jež by mohly ovlivnit splnění cíle.

Prostor vlivu: takový prostor, v němž je velitel schopen přímo ovlivňovat operace manévrem nebo palbou vlastních prostředků.

● *Analýza terénu*

Analýza terénu se kromě obecného zhodnocení zaměřuje především na vojenské aspekty terénu a jejich účinky na vlastní nebo protivnickovy bojové možnosti.

Soustřeďuje se zejména na prostor BČ a prostor zájmu.

Na stupni divize a sbor je u americké armády vyčleněna speciální skupina pro terénní analýzy, která organizačně patří do zpravodajského oddělení. Tito odborníci úzce spolupracují s vyčleněnou skupinou nebo jednotlivci pro analýzy počasí a také meteoslužbou amerického vojenského letectva.

Na nižších stupních jde o specialisty ženijní služby nebo vyčleněnou osobu pro hodnocení účinků terénu, kteří pracují v rámci zpravodajských skupin. Ti získávají

podstatnou část údajů cestou nadřazeného stupně a doplňují je o výsledky aktuálního průzkumu vlastní jednotky.

V jiných armádách (např. ve francouzské či holandské) je zvykem, že hodnocení terénu mají na starosti ženijní skupiny štábů nebo ženijní odborníci úzce spolupracující se zpravodajskými důstojníky.

Hodnocení terénu se opírá o několik na sebe navazujících kroků:

- ① Stanovení mezer v informacích o terénu.
- ② Zhotovení náčrtů s vlivy terénních činitelů:
 - pro vedení BČ v dotyku,
 - pro vedení BČ v hloubce,
 - pro vedení BČ ve vlastním týlu.
- ③ Integrace vlivu počasí.
- ④ Vytvoření náčrtů tzv. kombinovaných překážek.
- ⑤ Vymezení cílů v prostoru operací v hloubce pro průzkum a vedení palby:
 - vymezení tzv. **pojmenovaných oblastí zájmu** (Named Area of Interest - NAI),
 - vymezení tzv. **cílových oblastí zájmu** (Target Area of Interest - TAI),
- ⑥ Vymezení přístupových cest sil protivníka a vlastních jednotek.
- ⑦ Identifikace cílů ve vlastním týlovém prostoru.
- ⑧ Analýza přístupových cest:
 - možnosti pozorování a palby,
 - možnosti krytí a maskování,
 - hodnocení existujících i potenciálních překážek,
 - identifikace a použití **klíčového prostoru** (Key Terrain), popř. **životně důležitého prostoru** (Decisive Terrain),
 - hodnocení přiměřenosti manévrovacího prostoru (posouzení velikosti přístupových cest),
 - hodnocení snadnosti pohybu (průchodnosti) po přístupových cestách,
 - hodnocení vlivu jaderných zbraní a otravných látek,
 - hodnocení možnosti použití speciálních druhů BČ, nekonvenčních způsobů vedení války, psychologických operací apod.,
 - vyhodnocení vzdušných přístupových cest,
 - hodnocení relativních výhod a nevýhod každé přístupové cesty.

Co je to pojmenovaná oblast zájmu?

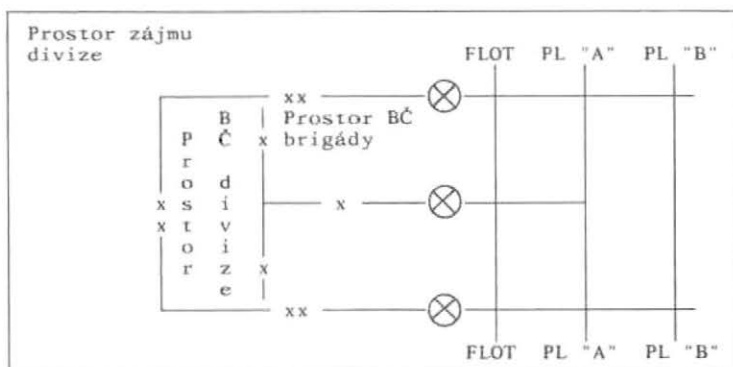
Definice dle FM 101-5-1:

Pojmenovanou oblastí zájmu rozumíme terénní bod nebo prostor nacházející se na přístupové cestě protivníka, kde se očekává nějaká činnost protivníka. Průkazná činnost nebo nečinnost v tomto bodě nebo prostoru pomáhá potvrdit nebo odmítnout jednotlivou variantu BČ protivníka.

Co je to cílová oblast zájmu?

Definice dle FM 101-5-1:

Cílovou oblastí zájmu rozumíme určitý bod nebo oblast v terénu, které leží na přístupové cestě protivníka, jehož (jejíž) úspěšné ničení nebo blokování donutí protivníka, že upustí

Obrázek 1: Příklad prostoru BČ a prostoru zájmu

od původní varianty BČ, nebo bude muset využít dodatečné speciální ženijní podpory, aby mohl pokračovat dle původního záměru.

Co je to klíčový prostor?

Definice dle FM 101-5-1:

Klíčový prostor je jakákoli lokalita nebo úsek terénu, jehož držením, blokováním nebo ovládnutím získává útočící či bránící se strana znatelnou výhodu.

Co je to životně důležitý prostor?

Definice dle FM 101-5-1:

Jestliže určitý klíčový terén má mimořádný vliv na splnění cíle a jeho ovládnutí nebo držení je nutné ke splnění hlavního cíle BČ, pak je označen jako životně důležitý.

V první fázi jsou hodnoceny obecné charakteristiky terénu. Např.:

- obecné vyhodnocení průchodnosti vymezeným územím,
- dopravní systém (informace o komunikacích a mostech přes vodní toky),
- druh a hustota vegetace,
- konfigurace a zvrásnění terénu,
- kvalita půd,
- stav vodních toků,
- terénní překážky.

V dalším kroku se hodnotí vojenské aspekty terénu:

- prostory pozorování a palby,
- překážky,
- klíčové prostory,
- přístupové cesty.

Po vyhodnocení uvedených aspektů se zpracovávají písemnou a grafickou formou závěry o vlivu terénu na předpokládanou činnost vlastních sil a sil protivníka.

Grafická forma vyhodnocení je teoreticky složena z několika nákrešů, které zohledňují zejména otázku průchodnosti. Hodnotí se, zda terén je průchodný (používá se slova GO), obtížně průchodný (SLOW GO) či neprůchodný (NO GO). Do hodnocení se začleňuje i vymezení, pro jakou kategorii bojové techniky nebo typ jednotek je průchodnost stanovena. Zahrnují se rovněž vlivy počasí a klimatických podmínek.

Příklad:

Nejdříve se vyhotoví náčrt vyjadřující vliv konfigurace terénu (v měřítku mapy, která se používá pro plánování BČ, např. brigáda - 1 : 50 000). Poté se připraví náčrt obsahující vliv vegetace. Pak další, s vyjádřením vlivu počasí atd. Dílčím meziproduktem této fáze je tzv. náčrt kombinovaných překážek, který vyjadřuje kombinovaný vliv více terénních faktorů a počasí na průchodnost.

V následujícím kroku se vymezí klíčové prostory a popř. i životně důležitý prostor.

Takto popsané hodnocení terénu je v praxi možné uskutečňovat pouze v přípravném období před zahájením BČ, kdy je relativní dostatek času. Během vedení BČ se často vychází z předchozích zkušeností velitele a štábu. Vyhodnocení již není tak detailní a obvykle se k němu použije pouze jedna průsvítka nebo mapa.

Rozdílný je rovněž postup při vymezování průchodnosti terénem a klíčových či životně důležitých terénů. V americké armádě se např. dodržuje výše popsaný postup, v holandském pozemním vojsku bývá prosazováno vyhodnotit nejdříve klíčové terény (popř. životně důležitý terén) a poté zvažovat přístupové cesty k nim.

● *Analýza počasí*

Počasí jako další faktor má znatelný dopad jak na protivníka, tak i na vlastní možnosti a schopnosti. Analýzou počasí se rovněž stanovují jeho účinky na vlastní a protivníkovy BČ. Zejména pokud jde o vliv na manévr, průzkum a palbu. Protože počasí ovlivňuje terén zásadním způsobem, jsou analýzy terénu a počasí považovány za neoddtělitelné faktory zpravodajské činnosti.

Často také probíhají souběžně a nelze mezi nimi učinit jednoznačné časové rozhraní.

Výsledkem hodnocení počasí jsou tabulky a přehledy o aktuálním počasí, činí se krátkodobé (12, 24, 36, 72hodinová předpověď) a dlouhodobé předpovědi. Vyjadřuje se vliv počasí na možnou BČ vlastních i protivníkových sil. Sledují se i údaje o viditelnosti.

● *Hodnocení ohrožení*

Hodnocení ohrožení spočívá v detailní studii sil protivníka, jejich složení a organizaci, záměru použití, výzbroje, výstroje a podpůrných systémů bojiště.

Podstatou této funkce je stanovit možnosti protivníka. Hodnotí se rovněž, zda činnost protivníka odpovídá jeho obvyklým způsobům vedení BČ a výcviku. V terminologii NATO se hovoří o studiu doktríny protivníka, tedy o tom, zda činnost protivníka odpovídá, či neodpovídá jeho obvyklým zásadám a zvyklostem použití vojsk.

Výsledkem je vytvoření tzv. **modelu ohrožení** (Threat Template) složeného z několika tzv. **doktrinálních modelů** (Doctrinal Templates), které odrážejí způsob, jakým by pravděpodobný protivník organizoval svoje síly a činnost, kdyby byl zproštěn účinků konkrétního bojiště. Tzn. bez vlivu terénu, počasí a vlastních ztrát.

Většinou se při tvorbě modelu dává přednost grafickému vyjádření, někdy se však použije forma tabulek nebo slovně vyjádřených námětů.

● *Integrace ohrožení*

Integrace zásad vedení BČ protivníka s údaji o počasí a terénu tvoří jádro procesu zpravodajské přípravy bojiště.

Cílem integrace ohrožení je stanovit, jak počasí a terén ovlivňuje pravděpodobný boj protivníka. Integrace ohrožení je postupným procesem, který je realizován tvorbou tzv.:

- **situačních modelů** (Situation Templates),
- **modelů událostí** (Event templates),
- **podpůrných modelů** nebo též **modelů k podpoře rozhodnutí** (Decision Support Templates).

Tyto vyjadřují pravděpodobné varianty BČ protivníka.

Co je to situační model?

Situační model popisuje, jak asi protivník rozmístí svoje síly a jak bude pravděpodobně bojovat za předpokladu, že bude ovlivněn účinky terénu, počasí a aktuálním stavem svých sil. Protože se tvoří variantně, představuje sada situačních modelů **pravděpodobné varianty BČ protivníka**.

Co je to model události?

Model události znázorňuje, kde jsou očekávány důležité činnosti protivníka a kde se pravděpodobně objeví důležité cíle protivníka (vyznačením pojmenovaných oblastí zájmu).

Poskytuje základnu pro organizaci sběru informací o protivníkovi a pro zjišťování a vedení důležitých cílů.

Co je to podpůrný model?

Podpůrný model znázorňuje tzv. **body rozhodnutí** (Decision Points - DP) a **cílové oblasti zájmu** vztahné k důležitým událostem a činnostem. Poskytuje určité vodítko, v jaké době bude třeba uskutečnit důležité taktické rozhodnutí ve vztahu k důležitým činnostem na bojišti.

Bývá proveden formou náčrtu a doplněn synchronizační tabulkou, kde jsou uvedeny důležité činnosti palebných prostředků, manévrujících jednotek a jednotek podpůrných. Tyto činnosti jsou sladěny časově a uspořádány tak, aby bylo jasné, co který prostředek má v daný okamžik dělat.

Tento model nediktuje veliteli, co musí udělat, ale spíše identifikuje důležité události a činnosti protivníka v určitých časových okamžicích a místech, vyžadujících taktická rozhodnutí.

Podle FM 34-130 G2/S2 může stanovit varianty BČ protivníka za předpokladu, že:

- *odpovědně analyzoval úkol vlastních sil,*
- *byly vymezeny fyzické hranice prostoru BČ a prostoru odpovědnosti,*
- *analyzoval každou informaci o prostředí bojiště, která by mohla ovlivnit vedení operace,*
- *analyzoval všechny možnosti a překážky existující v prostředí bojiště jak vzhledem k vlastním silám, tak i vůči protivníkovi,*
- *průběžně vyhodnocoval, čeho je protivník schopen a čemu by dal přednost za předpokladu, že by jeho situace nebyla ovlivněna prostředím bojiště.*

Výsledky procesu ZPB poskytují informace, jimiž zpravodajští důstojníci uspokojují požadavky na informace od velitele a štábu při provádění kompletního zpravodajského hodnocení. Štáb pak na základě výsledků ZPB sestaví a provede možné varianty vlastní

BČ a synchronizuje činnosti všech vlastních systémů na bojišti pomocí modelů k podpoře rozhodnutí.

Vzájemný vztah zpravodajské přípravy bojiště a rozhodovacího procesu při přípravě vedení bojové činnosti

ZPB je více, než pouhý mechanický proces. Je prováděna veliteli a jejich štáby za účelem synchronizace zpravodajského systému s dalšími systémy působícími na bojišti. Toto se plní užitím ZPB k podpoře rozhodovacího procesu a řízení boje (viz obr. 2).

Vyžaduje to dodržování tří zásad:

- ① Velitel a štáb musí integrovat proces ZPB do rozhodovacího procesu na taktickém stupni. Činit tak v průběhu celého rozhodovacího procesu.
- ② Velitel a operační oddělení musí sehrávat aktivní roli zejména v pozdějších etapách ZPB.
- ③ Třetí část tohoto přístupu zahrnuje základní filozofii ZPB.

Zpravodajská skupina by měla poskytovat veliteli a štábu nejpravděpodobnější varianty BČ protivníka, místo toho, že by se pokoušela předvídat konkrétní variantu BČ protivníka. Štáb pak zvažuje tyto protivníkovy varianty a porovnává je s každou vlastní variantou bojové činnosti.

ZPB poskytuje nutné informace o prostředí bojiště (zejména o terénu, počasí a protivníkovi) štábu, aby mohl průběžně analyzovat vlastní varianty BČ, než vybere nejpravděpodobnější varianty, které by zajistily úspěch v boji.

Nejdříve během postupně navazujících kroků **zpravodajská skupina** používá ZPB k tomu, aby formulovala **zpravodajské hodnocení** jakožto podklad pro vedení válečných her s využitím vlastních variant BČ.

Tato hodnocení, kumulovaná především do grafické podoby, používá zpravodajská skupina jako vstupní produkt k zahájení válečných her. Mají podobu situačních modelů v několika variantách. Používají se k tomu, aby informace o terénu, počasí, zásadách vedení BČ protivníka a aktuální průzkumné informace byly přetvořeny na informace o tom, co by protivník mohl skutečně udělat.

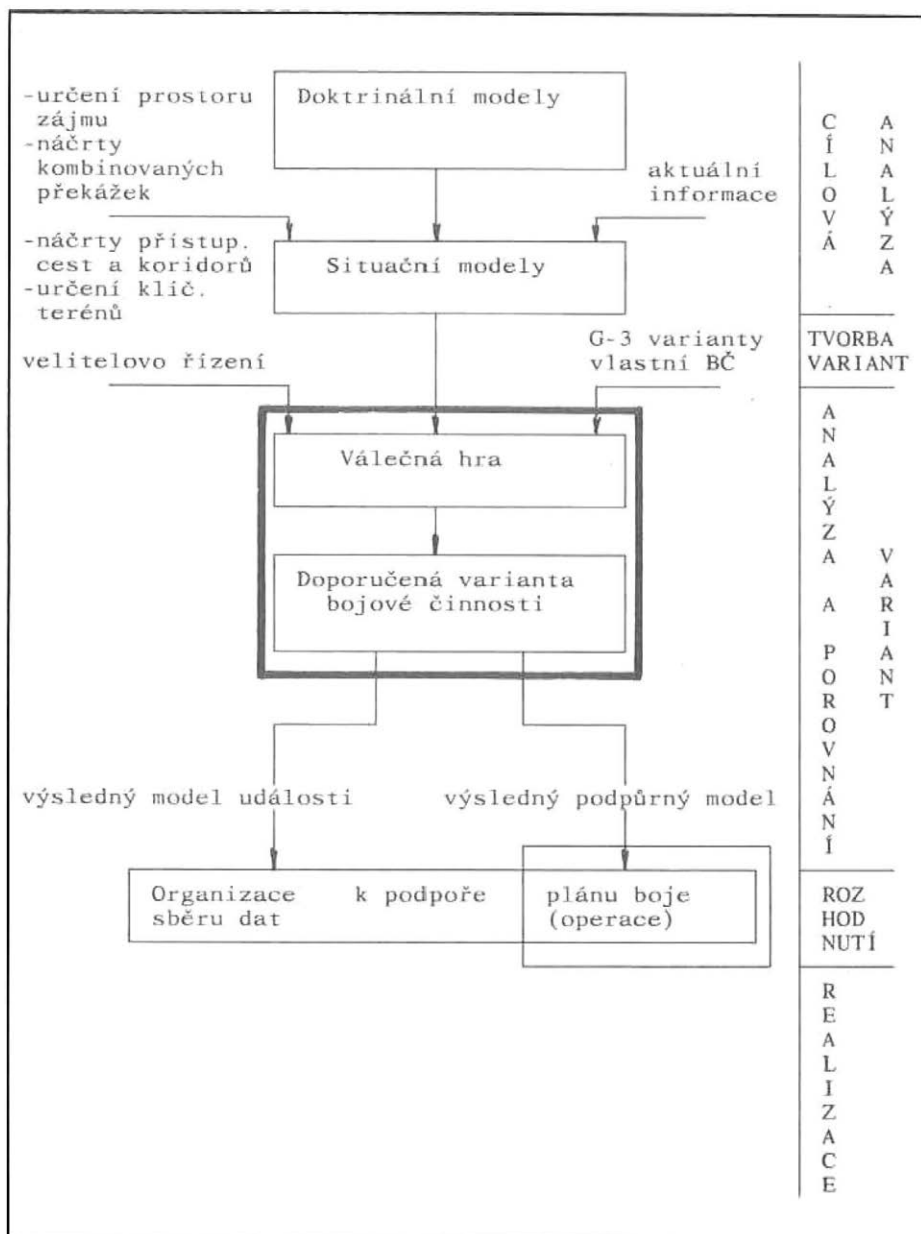
Tzn. do nejpravděpodobnějších variant BČ protivníka.

Dále **velitel** oznamuje svému štábu, jak chce vést boj a jaká rizika je ochoten převzít.

Operační oddělení (skupina) pak na základě pokynů velitele rozvíjí a upřesňuje varianty BČ vlastních vojsk.

Následně se přistupuje k realizaci válečných her, kdy operační oddělení (skupina) vede štáb, aby vyhodnotil možnosti každé zvolené vlastní varianty vedení BČ vůči pravděpodobným variantám BČ protivníka. Operační oddělení (skupina) v této fázi synchronizuje svoje úsilí především se zpravodajskou skupinou, skupinou palebné podpory a ženijní skupinou, aby mu pomohly informačně naplnit možnou realizaci vlastních prověřovaných variant BČ.

Štáb jako celek pak pokračuje v ZPB tím, že formuje modely událostí a MPR tak, aby maximálně korespondovaly s každou vlastní variantou vedení BČ.

Obrázek 2: ZPB a rozhodovací proces

Když štáb prověřuje vlastní varianty BČ válečnou hrou, zároveň stanovuje, **kdy a odkud bude vyžadovat informace o možných činnostech protivníka** (nebo o nedostatku jeho činnosti), tzn. ve vymezených důležitých oblastech uvnitř prostoru BČ a uvnitř prostoru zájmu. Těmito důležitými oblastmi jsou pojmenované oblasti zájmu. Pomáhají při utvrzování nebo vyvrácení jakékoli varianty BČ protivníka.

Model událostí obvykle vyjadřuje pojmenované oblasti zájmu grafickou formou na náčrtu. Rovněž také znázorňuje jednotlivé časové postupné linie, podle nichž by protivník měl postupovat předpokládaným směrem.

Stěžejní bod představuje to, že identifikací cílů nebo činností protivníka v pojmenované oblasti zájmu se na modelu událostí potvrzuje nebo vyvrací konkrétní varianta BČ protivníka, která je právě prověřována válečnou hrou.

Podobné vztahy existují mezi MPR a vlastní variantou BČ. Kdy, jakožto výsledek utváření válečné hry, v závěru velitele nebo operačního oddělení (skupiny) musí být učiněno rozhodnutí, v kterém časovém okamžiku a v souladu s jakou činností protivníka bude nutné rozhodnout o nasazení konkrétních vlastních sil nebo prostředků (stanovení řady bodů rozhodnutí v MPR).

Když štáb modeluje použití prostředků palebné podpory nebo prostředků radioelektronického boje, hledá prostory, kde se nacházejí důležité protivnickovy síly, prostředky nebo objekty. Tyto prostory se stávají cílovými oblastmi zájmu.

Mají přímou souvislost s konkrétní vlastní variantou BČ.

Mnoho z těchto cílových oblastí zájmu zároveň obsahuje důležité cíle, které si vyžadují palebné nebo elektronické působení. Proto operační skupina vybírá cílové prostory zájmu na základě konzultací se zpravodajskou skupinou, specialisty REB a se skupinou pro koordinaci palby.

Výsledky odehrání válečné hry každé vlastní varianty BČ proti řadě variant BČ protivníka umožňuje náčelníku štábu učinit doporučení veliteli té nejlepší vlastní varianty BČ.

Doporučení zpravodajské skupiny obsahuje hodnocení možností zpravodajského systému pro vedení průzkumu potřebného k podpoře doporučované vlastní varianty BČ veliteli.

Po doporučení štábu se velitel rozhoduje, zda doporučovanou variantu BČ přijme, zda ji upraví, nebo odmítne. Pracuje-li štáb dobře, velitel přijme doporučovanou variantu BČ takřka bez výhrad. Poté nařizuje zpracování bojového plánu nebo bojového rozkazu.

V bojovém plánu nebo rozkazu se objeví další produkt ZPB. Je jím písemné **upřesněné zpravodajské hodnocení**, které se v bojovém plánu (rozkazu) objevuje v hlavním dokumentu, příloze a dodatcích.

V etapě realizace rozhodnutí velitele ZPB usnadňuje zpravodajské skupině zaměřit se na obnovu zpravodajských informací podle plánu velitele a podle vymezených oblastí, které by měly být sledovány v souladu se směrem vedení BČ. Výsledkem této synchronizace je potom úspěšný postup v boji.

Zpravodajská příprava bojiště a proces řízení sběru průzkumových zpráv

Řízení sběru průzkumových zpráv synchronizuje úsilí průzkumných orgánů a prostředků s potřebami velitele k naplnění vlastní varianty BČ a působení proti cílům protivníka. ZPB pomáhá veliteli stanovit jeho požadavky na průzkum.

Velitel zakládá svoje požadavky na základní průzkumové informace na mezerách zjištěných během ZPB při cílové analýze v rámci rozhodovacího procesu. Upřesněné požadavky na průzkumové informace vyplývají z etapy realizace válečné hry a výběru vlastní varianty BČ.

Během realizace válečné hry používá zpravodajská skupina modelové situace variant BČ protivníka, vytvořené v průběhu integrace ohrožení, k odehrávání protivníka. Ostatní štáb proti nim bojuje s vlastními variantami a činí si poznámky, kde a kdy je třeba učinit důležitá rozhodnutí, aby vlastní varianta BČ byla úspěšná. Stanovují rovněž požadavky na průzkum k podpoře každého vlastního rozhodnutí a zaznamenávají je do přehledu navrhovaných požadavků na průzkumové informace (Intelligence Requirements - IR).

Když velitel vybere variantu vlastní BČ, rovněž pak prověřuje a upřesňuje požadavky na průzkumové informace a stanovuje **požadavky na nejdůležitější informace** (Priority Intelligence Requirements - PIR).

ZPB pak definuje činnosti, které uspokojí každý požadavek a také kde a kdy se očekává, že činnost protivníka nastane. Model událostí identifikuje pojmenované oblasti zájmu, kde se očekávají takové činnosti protivníka. Tabulka příslušná k modelu událostí popisuje indikátory prokazující vznik určité činnosti protivníka. Podrobnosti, které poskytuje model událostí i příslušná tabulka, tvoří základ účinného plánu sběru průzkumových informací.

Produkty ZPB také přispívají k tvorbě synchronizačních nástrojů štábu, jakými jsou MPR a synchronizační tabulka systémů operujících na bojišti (Battlefield Operating Systems - BOS). Důstojník odpovědný za sběr informací používá tyto další nástroje, aby zajistil, že plán sběru informací zůstává v souladu s bojovou činností vlastních sil. Výsledná synchronizační tabulka vedení průzkumu (Intelligence Synchronization Matrix - ISM) ukazuje postup sběru informací, které podporují řízení vlastní varianty BČ.

Synchronizace průzkumu se stane jednoduchou záležitostí, zajistí-li se, aby systémy různých druhů průzkumu pracovaly 24 hodin denně. Zpravodajská skupina musí řídit průzkumné prostředky, získávat informace, které tyto prostředky získávají, třídit je a hodnotit a poté je rozesílat veliteli včas, aby podporovaly jeho rozhodování. Koordinace tohoto celého cyklu se nazývá **synchronizace průzkumu**.

Podle toho, jak průzkum potvrzuje nebo vylučuje plánované předpoklady o protivníkovi a bojišti, dochází v průběhu ZPB k formulaci nových požadavků na průzkumové zprávy. V průběhu boje je ZPB využívána k tomu, aby opětovně hodnotila a analyzovala situaci protivníka a naplňovala průběžně požadavky velitele a štábu na nové informace.

Zpravodajská příprava bojiště a vedení boje velitelem a štábem

ZPB poskytuje zpravodajské skupině nástroj, kterým potřebuje rychle hodnotit přicházející informace a průzkumové zprávy, neboť se vztahuje k synchronizační tabulce vedení průzkumu a MPR. Toto podporuje velitelova rozhodnutí během realizace varianty

BČ vlastních vojsk a pomáhá jí to rychle se potvrdit nebo odmítnout předpoklady učiněné během tvorby variant BČ.

Během boje velitel a štáb sledují MPR a synchronizační tabulku vedení průzkumu a srovnávají je s přicházejícími zprávami. Jakmile se štáb přiblíží k bodu rozhodnutí podle MPR, požaduje na zpravodajské skupině průzkumové zprávy, které by předpokládané rozhodnutí potvrdily.

Jestliže se někdy boj neodvíjí podle předpokladů, pak štáb znovu používá ZPB a realizaci válečné hry i synchronizaci průzkumu, spíše než unáhlenou reakci na činnost protivníka v konkrétní situaci. Štáb z nedostatku času vede tzv. **malou válečnou hru**, kdy zpravodajská skupina rychle přezkoumá nebo upraví hlavní body ZPB a štáb pak realizuje válečnou hru nejlepší odpovědi vlastních vojsk, založené na předpovědi plynoucí z výsledků ZPB.

Nové rozhodnutí velitele a upřesněná varianta BČ směřuje k **potřebě obnovy a upřesnění plánu sběru informací, synchronizace průzkumu a k použití nových nástrojů k podpoře realizace rozhodnutí.**

Zpravodajská příprava bojiště představuje v armádách NATO podstatnou a velmi významnou součást rozhodovacího procesu velitele a štábu na taktickém stupni.

Na výsledcích zpravodajské přípravy bojiště závisí, zda velitel a jeho štáb budou správně řídit bojovou činnost svých jednotek, zda je povedou efektivně a budou mít vůči protivníkovi neustálou iniciativu.

Na druhé straně chybná realizace zpravodajské přípravy bojiště a její nesprávné pochopení mezi štáby může vést k jedinému výsledku - k nesplnění cíle jednotky, a tím i k prohře.

Dosavadní autorovy teoretické poznatky i praktické zkušenosti ho vedou k přesvědčení, že armády států Severoatlantické aliance v žádném případě nepodceňují význam zpravodajské přípravy bojiště a její dopady na činnost vojsk. Svědčí o tom množství času, sil a prostředků, které jsou jimi vynakládány k odpovídajícímu zvládnutí zpravodajské přípravy bojiště v průběhu cvičení nebo i při reálných bojových střetnutích.

Je proto důležité, aby si naši vojáci z povolání dokázali vzít co nejvíce ze zkušeností armád NATO a využili je maximálně ve svůj prospěch při rozhodovacím procesu. Není třeba od armád NATO přebírat všechny zásady a způsoby práce do detailu. Nakonec o tom svědčí nejen autorovy zkušenosti. Různé armády Severoatlantické aliance si některé kroky zpravodajské přípravy bojiště přizpůsobují podmínkám práce svých štábů, vlastní organizační struktuře, zvláštnostem a zvyklostem při přípravě a vedení bojové činnosti. Cílem je naplnit proces zpravodajské přípravy bojiště efektivně, ale zároveň přizpůsobit svou práci množství dispozičního času, kterého se téměř vždy nedostává.

Nicméně se pracuje tak, aby bylo možné v případě potřeby bojovat s patřičným úsilím a vzájemným pochopením.

Seznam použité literatury:

- FM 34-130, Intelligence Preparation of the Battlefield, 1994.
- FM 101-5, Command and Control for Commanders and Staff, 1993.
- FM 101-5-1, Operational Terms, 1986.

- FM 34-2, Collection Management, 1990.
- ST 100-9, The Tactical Decisionmaking Process, studijní skripta, U.S. Army Command and General Staff College, Fort Leavenworth, Kansas, USA, 1993.
- Poznámky a podklady autora získané studiem a účastí na cvičeních důstojníků holandské armády v Institutu národní obrany, Ypenburg.
- Poznámky a materiály z účasti autora na cvičení 5.as USA na americké výcvikové základně, Giessen.
- Poznámky a materiály z účasti autora na cvičení francouzských studentů Vyššího štábního kurzu v l'Ecole Militaire, Paříž.

Náš pohled na ozbrojené síly by se dal shrnout do tří „M“: chceme ozbrojené síly, které budou modifikované, moderní a mobilní. Chceme důsledně pokračovat v rušení všech zbytečných článků, řídicích struktur, všech zbytečných útvarů, úřadů. Chceme modifikovat ozbrojené síly v jejich struktuře i velikosti a zamezit zbytečnému zdvojování a zrcadlení struktur.

Chceme armádu moderní, která se bude i po technické stránce přibližovat standardům Severoatlantické aliance. V modernizaci armády spatřujeme zásadní příležitost pro český průmysl, protože jsme si plně vědomi, že zbrojní výroba představuje výrazný zdroj technických inovací.

A konečně chceme armádu mobilní, tzn. že budeme klást velký důraz na vybudování sil schopných rychlého nasazení, a to i pod vedením Severoatlantické aliance, případně OSN. Právě tuto část ozbrojených sil budeme přednostně profesionalizovat.

*RNDr. Petr Nečas
první náměstek ministra obrany
Bulletin ODS 7/1996*